

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/120/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4212223063
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4212223063.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a členov senátu JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Borisa Minksa, v právnej veci žalobcu: Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a.s., Bratislava, Grösslingova 77, IČO: 31 351 026, právne zastúpený: AK SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Štefánikova 8, Bratislava, IČO: 36 853 186, proti žalovanému 1/ T. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. N., K. XXX, žalovanej 2/ F. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. N., K. XXX, obaja právne zastúpení: Advokátska kancelária JUDr. Roman Blažek, s.r.o., so sídlom Komárno, Pohraničná 4, IČO: 36 721 123, žalovanej 3/ S. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. N., K. XXX, o zaplatenie 27.281,80 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 15C/142/2014-290 zo dňa 18. mája 2020, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalovaným v 1. až 3. rade nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie v záhlaví označeným rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 27.281,80 eur s príslušenstvom titulom neuhradeného zostatku úveru a žalovaným v 1. - 3. rade priznal podľa § 262 ods. 1 CSP, § 396 ods. 3 CSP a § 255 ods. 1 CSP právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil ust. § § 101, § 107 ods. 2 § 52 ods. 1 - 4, § 517 ods. 2 zákona 40/1964 Zb. občiansky zákonník v platnom znení, § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. v platnom znení.

1.2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca podanou žalobou žiadal zaviazat' žalovaných k zaplateniu sumy 27.281,80 € s príslušenstvom s poukazom na zmluvu o stavebnom sporení č. XXXXXXXX/XXXX a úverovú zmluvu XXXXXXXX/XXXX, ktorú uzatvoril so žalovaným v 1. a 2. rade a poskytol im medziúver v zmysle Všeobecných obchodných podmienok pre stavebné sporenie FLEXIBIL v sume 26.223,20 €, pri úrokovej sadzbe 5,99% p.a. Žalovaní v 1. a 2. rade sa zaviazali splácať úver pravidelnými mesačným splátkami, so splatnosťou prvého dňa v mesiaci. Žalovaní úver nesplatili ani napriek upozorneniu písomnou výzvou, preto ich žalobca vyzval dňa 6.11.2008 na okamžité splatenie celého zostatku úveru vo výške 27.281,80 €. Žalovaná v 3. rade (pôvodne žalovaná v 4. rade) pristúpila k záväzku žalovaných v 1. a 2. rade ako ručiteľka, zabezpečujúca záväzok žalobcu.

1.3. Súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v uznesení č. k. 8C/300/2017-208 vec opätovne prejednal, právny zástupca žalobcu uviedol, že spätný účinok právnych noriem sa aplikuje v procesných právnych predpisoch a nie pri právnych predpisoch upravujúcich hmotné právo. Aplikáciu právneho predpisu spätne, ktorá skracuje premlčaciu dobu je v rozpore z

princípmi spravodlivosti. Právny zástupca žalovaných v rade 1. a 2. vzniesol námietku premlčania s počiatkom dňa 07.11.2008.

1.4. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázať, že zmluvou o stavebnom sporení č. XXXXXXXX/XXXX uzatvorenej na cieľovú sumu 26.223,20 € a žiadosti o poskytnutie úveru uzatvoril žalobca so žalovanými v 1. a 2. rade úverovú zmluvu k účtu č. XXXXXXXX/XXXX a poskytol im medziúver v zmysle Všeobecných obchodných podmienok pre stavebné sporenie FLEXIBIL v sume 26.223,20 €, pri úrokovej sadzbe 5,99 % p.a.. Žalovaní v 1. a 2. rade sa zaviazali počas celej doby splácania medziúveru mesačne platiť splátku vo výške 0,7% z cieľovej sumy, t. j. vo výške 5.530,- Sk. Po pridelení cieľovej sumy a transformácii medziúveru na stavebný úver sa poberateľ Úveru zaviazal mesačne platiť splátku stavebného úveru minimálne vo výške 0,70% z cieľovej sumy, t. j. 5.530,- Sk a celý úver splatiť v súlade s VOP najneskôr do 9,16 roka od pridelenia cieľovej sumy. V zmysle dodatku č 1. K úverovej zmluve sa zmluvné strany dohodli, že návratnosť úveru bude zabezpečená ručením, pričom ručiteľský záväzok na seba prevzala S. S. (pôvodne žalovaná v 4.rade- po smrti žalovaného v 3.rade vstúpila i do jeho práv a povinností) a T. S. (pôvodne žalovaný v 3. rade, po smrti jeho nástupkyňa je S. S.). Žalovaní uhradili splátky dňa 28.2.2008 vo výške 5.530,- Sk, následne dňa 15.4.2008 v rovnakej výške a čiastočnú úhradu vo výške 2.000,- Sk dňa 20.8.2008. Keďže úver nesplatili, boli písomnou výzvou na túto skutočnosť žalobcom upozornení, ale nerešpektovali ani ďalšiu písomnú výzvu, preto ich žalobca požiadal dňa 6.11.2008 o okamžité splatenie celého zostatku úveru vo výške 27.281,80 €. Súčasne sa od uvedeného termínu zvýšila platná úroková sadzba zostatku o 5% p.a. nad pôvodne dohodnutú úrokovú sadzbu. Premlčacia lehota na uplatnenie nároku z predmetnej pohľadávky začala žalobcovi plynúť dňa 07.11.2008 a uplynula dňa 07.11.2011. Žaloba bola doručená súdu dňa 5.11.2012. Právny zástupca na pojednávaní dňa 18.5.2020 vzniesol námietku premlčania.

1.5. Súd prvej inštancie posúdil úverovú zmluvu zo dňa 10.12.2007 ako zmluvu spotrebiteľskú v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka a § 879j Občianskeho zákonníka a jej vznik podľa ustanovení účinných do 31.12.2007, viazaný názorom odvolacieho súdu, že zmluvný vzťah sa spravuje ustanoveniami Občianskeho zákonníka vzhľadom na žalovanými v 1. a 2. rade vznesenú námietku premlčania dospel k záveru, že 3-ročná premlčacia doba v na uplatnenie nároku uplynula žalobcovi dňa 7.11.2011, preto žaloba súdu doručená dňa 05.11.2012 bola doručená po uplynutí premlčacej lehoty, preto žalobu zamietol.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalobca, ktorý navrhol rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť. Dôvodil porušením práva na spravodlivý proces, inou vadou konania, nesprávnym právnym posúdením. Poukázal na závery zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu ohľadne aplikácie § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa v tom, že súd nemal ex offo prihliadať na námietku premlčania. Na pojednávaní právny zástupca žalovaných v 1. a 2. rade vzniesol námietku premlčania, ale žalovaná v 3. rade sa na pojednávanie nedostavila, napriek tomu súd akceptoval námietku premlčania vznesenú takmer 8 rokov po začatí sporu až v nadväznosti na závery súdu prvej inštancie vyjadrené v zrušujúcom rozsudku odvolacieho súdu. Poukázal na potrebu kontradiktórnosti konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých a ľubovoľných rozhodnutí, Vyslovil, že súd zamietnutím žaloby aj voči žalovanej v 3. rade porušil príkaz odvolacieho súdu, že na premlčanie možno prihliadať iba na námietku. Vytkol súdu., že rozsudok odôvodnil len jedným odsekom, nevysporiadal sa so základnou otázkou, či vzťah strán sporu možno aplikovať ustanovenie o premlčaní obsiahnuté v Občianskom zákonníku. Poukazujúc na ust. § 52 os. 2 OZ v znení účinnom do 31.03.2015 a od 01.04.2015 mal za to, že súd bez bližšieho vysvetlenia aplikoval úpravu premlčania obsiahnutú v Občianskom zákonníku, zrejme vychádzal zo znenia účinného od 01.04.2014, na ktoré poukázal odvolací súd. Zmluva o úvere však bola uzatvorená v roku 2007, súd teda na vzťah, ktorý vznikol viac 8 rokov pred právnou úpravou retroaktívne aplikoval ustanovenie zákona. Absencia prechodných ustanovení nemôže spôsobovať automatickú spätnú pôsobnosť právnych noriem. Ochrana dôvery a legitímnych očakávaní nemôže byť výsadou iba spotrebiteľa. Ak by sa automaticky dňom nadobudnutia účinnosti ustanovenia § 52 ods. 2 OZ od 01.04.2015 mala aplikovať právna úprava premlčania, išlo by o bezprecedentné skrátenie premlčacej lehoty o 1 rok v neprospech neho, ako veriteľa. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Mcd0/2/2013, podľa ktorého pri strete staršej právnej úpravy a novej vyvolanej prijatím novely zákona v prípade absencie prechodných ustanovení treba vychádzať zo všeobecných zásad platných pre konkrétne odvetvie práva. Poukázal tiež na Nález Ústavného súdu SR zo 14.6.2018 sp. zn. II.ÚS 60/2018, kde okrem iného Ústavný súd konštatuje, že bolo by z hľadiska rešpektovania základných princípov štátu neakceptovateľné pripustiť, aby sa nároky účastníkov záložnej zmluvy, ktoré vznikli za

predchádzajúcej právnej úpravy, riadili novou právnou úpravou, ktorú v čase vzniku nároku nemohli poznať. Zákazom retroaktivity preto musí byť aplikácia úpravy premlčania podľa obchodného zákonníka bezvýhradne akceptovaná. Ochrana slabšej strany nemôže byť nosným a hlavným cieľom sporového konania a základné právo na súdnu ochranu spravodlivý proces zachovania právnej istoty má totiž rovnaký obsah v prípade spotrebiteľa aj dodávateľa. Ďalej uviedol, že pohľadávku si uplatnil riadne a včas, zmena právnej úpravy počas súdneho konania mu nemôže byť na ujmu, najmä ak súd mohol vo veci rozhodnúť už skôr bez zbytočných prieťahov. Súd odmietol aplikovať rozhodujúce právne normy § 323 Obchodného zákonníka v spojení s § 407 Obchodného zákonníka a ust. § 52 ods. 2 v znení účinnom od 01.04.2015 interpretoval nesprávnym spôsobom a aplikoval ho na daný prípad retroaktívne. Ďalej uviedol, že žalovaní v 1. a v 2. rade, že do posledného pojednávania uznávali dlh voči nemu, dokonca iniciovali rokovania o zmierlivom vyriešení veci. A až v nadväznosti na kasačné rozhodnutie odvolacieho súdu s názorom o premlčaní nároku vzniesli účelovo námietku premlčania. Zmena v ich prístupe k záväzku len nasvedčuje tomu, že ich snahou nebolo dosiahnutie legitímneho cieľa, ktorý sa s námietkou premlčania spája. Taký výkon práva aj keď je formálne v súlade so zákonom preto nemôže požívať ochranu (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 173/2017). Ani postavenie žalovaných, ako spotrebiteľov, nemôže odôvodňovať zrejmu nespravodlivosť, ktorá sa vykonáva za účelom ochrany jednej strany sporu. Rozhodne by nebolo správne interpretovať princíp ochrany slabšej strany tak, že sa má zabezpečiť akési nadradené postavenie slabšej strany vo vzťahu k protistrane. Poukázal na judikatúru Ústavného súdu, z ktorej vyplýva prezentovaný názor, medziiným aj rozhodnutie I.ÚS 547/2012, v ktorom sa konštatuje, že všeobecné súdy vrátane Ústavného ochranu spotrebiteľov pustili tak ďaleko, že títo nemusia niesť žiadne adekvátne dôsledky za svoje konania aj keď uzavrú akúkoľvek zmluvu, dokonca čokoľvek, čo sa prieči zdravému rozumu a to sa už dotýka samotnej podstaty a hlavne primeranosti práva, v dôsledku čoho spotrebiteľa z úradnej povinnosti zbavujú jeho zodpovednosti.

2.2. V závere poukázal na nesprávne právne posúdenie procesného spoločenstva žalovaných, keď súd zamietol žalobu aj voči žalovanej v 3. rade, ktorá bola pasívna, nezúčastnila ani posledného pojednávania, na ktorom vzniesol advokát žalovaných v 1. a 2. rade námietku premlčania; tá ale nemôže vyvolať účinky aj vo vzťahu k žalovanej v 3. rade, preto považuje zamietnutie voči nej za nesprávne. Hmotné právo neukladá veriteľovi povinnosť uplatniť si nárok voči všetkým zaviazaným osobám spoločne, je to len jeho voľba, či si uplatní v jednom konaní. Povinnosť ručiteľa ani nevychádza z rovnakého právneho základu ako hlavný úverový záväzok na rozdiel od úverových dlžníkov, ručiteľa nezaväzuje úverová zmluva ale ručiteľská listina, preto má nárok z hlavného ručiteľského záväzku osobitný režim premlčania. Podľa uznesenia NS ČR sp. zn. 3Cdo/2507/1999 a NS SR sp. zn. 5Mcdo/19/2007 v zásade každý z navrhovateľov alebo odporcov koná sám za seba a vzniká tak samostatné spoločenstvo. Procesným dôsledkom samostatného spoločenstva je skutočnosť, že každý spoločník vystupuje voči druhej strane samostatne a práva a povinnosti spoločníka sú nezávislé od práva a povinností ostatných spoločníkov. Tieto dôsledky vyplývajú z hmotného vzťahu účastníkov, ktorý je samostatný a spoločenstvo je dané iba na procesnom základe v zmysle rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo /43/2010; pri procesnom spoločenstve, teda na strane žalujúceho alebo žalovanej vystupuje viac osôb je rozhodné, či ide o spoločenstvo samostatné alebo nerozlučné, v prípade samostatného koná každý účastník za seba a jeho úkony sú bez vplyvu na práva a povinnosti ostatných spoločníkov. Naproti tomu v prípade postavenia nerozlučných spoločníkov úkony jedného zaväzujú všetkých. Pre posúdenie, či ide o samostatné alebo nerozlučné spoločenstvo je rozhodujúca povaha predmetu konania vyplývajúceho z hmotného práva tam kde hmotné právo neumožňuje aby predmet konania bol prejednávaný samostatne voči každému spoločníkovi ide o nerozlučné. V danom prípade majú žalovaní postavenie samostatných spoločníkov a preto ak vzniesli námietku 2-4 tento úkon nezakladá účinky pre žalovaných 1-3. Následkom vznesenia námietky premlčania zo strany žalovaných v 1. a 2. rade, ktorú považujú za rozpornú s dobrými mravmi, nemohla byť zamietnutá žaloba voči žalovanej v 3. rade.

3. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), prejednal vec v súlade s § 378 a § 219 CSP bez nariadenia odvolacieho a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť, pretože odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

4. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku

a na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a následne dospel aj k správne právnemu záveru o zamietnutí žaloby žalobcu. Preto sa odvolací súd v tomto rozhodnutí obmedzil na konštatovanie vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a k doplneniu ďalších dôvodov pre zdôraznenie jeho správnosti.

5. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

6. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Predmetom konania je žaloba, ktorou sa žalobca domáhal od žalovaných zaplata sumy 27.281,80 eura s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že na základe zmluvy o stavebnom sporení č. XXXXXXXX/XXXX a úverovej zmluvy č. XXXXXXXX/XXXX zo dňa 10.12.2007 uzatvorenej medzi ním sa žalovanými 1/ a 2/, poskytol žalovaným 1/ a 2/ úver v zmysle VOP pre stavebné sporenie FLEXIBIL v sume 26.223,20 eura s úrokovou sadzbou 5,99 %. Dodatkom č. 1 k úverovej zmluve zo dňa 18.12.2007 sa žalovaná ako ručiteľ zaviazala splniť dlh žalovaných 1/ a 2/ voči veriteľovi ako ručiteľ. Keďže žalovaní 1/ a 2/ svoj dlh riadne nespĺnili žalobca ich osobitne vyzval k riadnemu plneniu záväzku výzvou zo dňa 30.09.2008 adresovanou žalovanému 1/ (č. l. 42), výzvou zo dňa 30.09.2008 adresovanou žalovanej 2/ (č. l. 44) a rovnako tak k úhrade vyzval aj žalovanú 3/ ako ručiteľ, a to výzvou zo dňa 30.09.2008 (č. l. 46). Keďže ani na základe predchádzajúcich výziev žalovaní svoj dlh riadne nespĺnili, žalobca žalovaných 1/, 2/ a 3/ výzvou zo dňa 06.11.2008 požiadal o zaplata mimoriadne zosplateného úveru splatenie vo výške celkového zostatku 27.281,80 eura (č. l. 50 až 52). Súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudok č. k. 15C/142/2014-185 zo dňa 20.06.2017 (v poradí prvým), ktorým žalobu žalobcu zamietol. Na základe odvolania podaného žalobcom odvolací súd uznesením č. k. 8Co/300/2017-208 zo dňa 17.01.2019, rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z dôvodu aplikácie ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, zo strany súdu prvej inštancie (premlčanie ex off), s poukazom na nález Ústavného súdu SR I. ÚS 316/06-37 zo dňa 20. decembra 2006.

8. Súd prvej inštancie, v tomto konaní odvolaním napadnutom rozsudku (v poradí druhom) vzhľadom na námietku premlčania vznesenú zo strany žalovaných 1/ a 2/ na pojednávaní dňa 15.05.2020, dospel k záveru o premlčaní nároku žalobcu, keď mal za to, že žalobca svoje právo mohol vykonať po prvý raz, nasledujúci deň po mimoriadne zosplatení pohľadávky t. j. 07.11.2008 a pri trojročnej premlčacej dobe táto lehota uplynula dňa 07.11.2011 s tým, že žalobca podal žalobu na súd dňa 05.11.2012, teda po uplynutí premlčacej doby. Na základe uvedeného teda súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu.

9. Keďže odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie len z hľadiska žalobcom vymedzeného rozsahu a vyššie uvedených dôvodov.

10. Žalobca podanom odvolaní namietal, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia.

10.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia 389 ods.1 písm. b) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

10.3. K nesprávnym skutkovým zisteniam odvolací súd konštatuje, že citovaný odvolací dôvod je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 CSP, a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul

rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán sporu, alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálnej vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ustanovení § 192 až § 194 CSP.

10.4. Nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11. Súd prvej inštancie v odvolaní napadnutom rozhodnutí posudzoval zmluvu o úvere zo dňa 10.12.2007 uzatvorenú medzi žalovanými 1/, 2/, a žalobcom na druhej strane, kde žalovaná 3/ vystupuje ako dlžník (na základe dodatku k úverovej zmluve uzatvorenej dňa 18.12.2007), podľa ustanovení § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy t. j. podľa ustanovení vzťahujúcich sa k spotrebiteľskej zmluve s tým, že žalobca v podanom odvolaní namietal, že na predmetnú zmluvu o úvere nie je možné aplikovať ustanovenie § 52 ods. 2 v znení účinnom od 01.04.2015, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. V podanom odvolaní v tejto súvislosti žalobca upriamil pozornosť, že § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v uvedenom znení nadobudol účinnosť až 01.04.2015 s tým, že zmluva o úvere bola uzatvorená ešte v roku 2007, preto súd prvej inštancie na daný prípad v rozpore so zákazom retroaktivity použil ustanovenie § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom až od 01.04.2015.

12. S poukazom na uvedené a v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu už vyjadreného v zrušujúcom uznesení č. k. 8Co/300/2017-208 zo dňa 17.01.2019, ktorý súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí prevzal, odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne posúdil zmluvu o úvere ako zmluvu spotrebiteľskú, na ktorú sa vzťahovali ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, účinného ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere (ku dňu 10.12.2007). Odvolací súd uvádza, že Občiansky zákonník ako generálny (všeobecný) právny predpis v znení účinnom od 01. apríla 2004 do 31. decembra 2007 definoval spotrebiteľské zmluvy ako kúpnu zmluvu, zmluvu o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluvu podľa § 55 Občianskeho zákonníka, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Občiansky zákonník bol zákonom. č. 568/2007 Z. z. s účinnosťou od 01. januára 2008 novelizovaný, v rámci čoho došlo k explicitnému rozšíreniu pojmu spotrebiteľských zmlúv v zmysle § 52 ods. 1 tak, že spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Prechodné ustanovenie § 879j Občianskeho zákonníka účinného od 01. januára 2008 ustanovuje, že ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2008; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2008 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov. Vo vzťahu k Občianskemu zákonníku, zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch platný a účinný v čase uzatvorenia zmluvy o úvere, ako špeciálny právny predpis rozširoval rozsah definície spotrebiteľskej zmluvy (§ 1 a contrario v spojení s § 2) citovaného zákona aj o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, v zmysle čoho bolo potrebné na predmetný právny vzťah založený zmluvou o úvere primerane aplikovať ustanovenia § 52 a nasl. v spojení s § 879f ods. 3 Občianskeho zákonníka, resp. ustanovenia upravujúce neprijateľné zmluvné podmienky, aby sa tak naplnil účel ochrany slabšej zmluvnej strany (spotrebiteľa).

13. Vyššie uvedené umocňuje aj explicitné znenie zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa účinného v čase uzavretia zmluvy o úvere, ktoré pristupuje k výkladu povahy spotrebiteľských zmlúv v zmysle § 23a citovaného zákona extenzívne a to, že spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Z tohto dôvodu tak ako súd prvej inštancie správne uviedol je potrebné zmluvu o úvere považovať za spotrebiteľskú, aj keď nebola v čase vzniku zmluvy o úvere v

ustanovení § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka explicitne zaradená do zadefinovaných spotrebiteľských zmlúv a zároveň aj keď § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení podľa, ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, nadobudol účinnosť až 01.04.2015. V zmysle vyššie uvedeného odvolací súd opakuje, že ak súd prvej inštancie subsumoval predmetný právny vzťah do kategórie tzv. spotrebiteľských vzťahov a aplikoval naň príslušné ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj ustanovenie Občianskeho zákonníka o premlčaní, jeho právne posúdenie je správne. Na základe uvedených skutočností vyhodnotil odvolací súd argumentáciu žalobcu o tom, že na daný právny vzťah je nevyhnutné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, keďže ide o absolútny obchodnoprávny vzťah, za nedôvodnú a nespôsobilú privodiť zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie z uvedeného dôvodu.

14. Žalobca v podanom odvolaní ďalej argumentoval tým, že súd prvej inštancie nekriticky akceptoval námietku premlčania vznesenú žalovanými 1/ a 2/ , ktorú vzniesli takmer 8 rokov po začatí sporu, až v nadväznosti na závery súdu prvej inštancie vyjadrené v zrušenom rozsudku a závery vyjadrené v kasačnom uznesení odvolacieho súdu. Ďalej namietal, že súd prvej inštancie zamietol žalobu aj voči žalovanej 3/, napriek tomu, že táto námietku premlčania nevzniesla, keď podľa názoru odvolacieho súdu vyjadrenom v kasačnom uznesení súd môže prihliadnuť na premlčanie len na základe vznesenej námietky. V tejto súvislosti dal do pozornosti, že súd prvej inštancie prihliadol na námietku premlčania vznesenú žalovanými 1/ a 2/, napriek tomu, že žalovaní majú postavenie samostatným spoločníkom, preto námietka premlčania vznesená žalovanými 1/, 2/ nezakladá účinky pre žalovanú 3/. Záverom uviedol, že následkom vznesenia námietky premlčania zo strany žalovaných 1/ a 2/ (navyše ktorá je nedôvodná a v rozpore s dobrými mravmi) nie je a ani nemôže byť zamietnutie žaloby aj voči žalovanej 3/.

15. Odvolací súd uvádza, že vo všeobecnosti nie je vylúčené, aby vznesenie námietky premlčania žalovaným mohlo byť považované za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože výkon žiadneho práva nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. O takýto prípad však môže ísť iba výnimočne. V rozpore s dobrými mravmi môže byť však len taký výkon práva účastníkom v občianskom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania (v tomto prípade žalobca vystupujúci v postavení veriteľa) márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprimerane tvrdým postihom. Pre posúdenie tejto primeranosti je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, najmä vziať do úvahy charakter uplatneného práva, jeho rozsah a dôvody, pre ktoré právo nebolo uplatnené pred uplynutím premlčacej doby.

16. Účelom premlčania je jednak stimulovať subjekty k včasnému vykonaniu subjektívnych občianskych práv (pohľadávok), jednak čeliť tomu, aby dlžníci neboli, pokiaľ ide o ich povinnosti, vystavení po časovo neurčitú dobu donucujúcemu zákroku (tzv. vynútiteľnosti) zo strany súdov. Tým inštitút premlčania v súlade s požiadavkou právnej istoty bráni existencii dlhotrvajúcich občianskych subjektívnych práv a nim zodpovedajúcich povinností, ktoré sú, najmä pokiaľ ide o ich dokazovanie po uplynutí dlhšej doby, vždy späté s určitou spornosťou. Možno teda povedať, že povinnému subjektu je poskytnutá námietkou premlčania ako účinná možnosť jeho ochrany pred uvedenými negatívnymi dopadmi dlhotrvajúcich občianskych subjektívnych práv. Je potom na úvahe tohto povinného subjektu, či námietku premlčania uplatní, alebo nie. Súčasne treba pripomenúť, že Občiansky zákonník zdôrazňuje aj vlastné pričinenie subjektov, pokiaľ ide o ochranu ich práv, a požaduje, aby predovšetkým oni samé sledovali svoje subjektívne práva a robili také kroky, aby nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu (rozhodnutie Ústavného súdu ČR z 11. 5. 2000, sp. zn. III. ÚS 158/99 s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. 7. 2009, sp. zn. 1 MCdo/8/2008, podľa ktorého rovnako je možné poukázať na rozhodnutia českých súdov, keďže právna úprava inštitútu premlčania je v oboch právnych poriadkoch v podstate totožná).

17. Z vyššie uvedeného vyplýva, že ak si žalobca v postavení veriteľa sám bez zavinenia privodil stav možného premlčania jeho nároku (na základe v konaní vznesenej námietky premlčania zo strany povinného subjektu) tým, že svoje právo si neuplatnil na súde v premlčacej dobe (hoci tak urobiť mohol), tak táto skutočnosť nemôže byť na ťarchu povinného subjektu, ktorý v konaní vzniesol námietku premlčania. Rovnako tak námietku premlčania vznesenú v konaní žalovanými 1/ a 2, v danom prípade nemožno považovať za námietku premlčania majúcu charakter rozpornosti s dobrými mravmi, keďže žalovaní, ktorý v konaní úspešne vzniesli hmotnoprávnu námietku premlčania nemôžu zodpovedať za

konanie žalobcu, spočívajúce v tom, že si svoje právo neuplatnil v čas resp. počas plynutia trojročnej subjektívnej lehoty v zmysle princípu vigilantiibus iura scripta sunt. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že odvolacia námietka žalobcu, v zmysle ktorej námietka premlčania vznesená žalovanými 1/ a 2/ až po tom, čo odvolací súd uznesením č. k. 8Co/300/2017-208 zo dňa 17.01.2019 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 15C/142/2014-185 zo dňa 20.06.2017, je v rozpore s dobrými mravmi, je nedôvodná. Je tomu tak, pretože žalobca si uplatnil svoje právo na súde v čase, kedy už jeho právo bolo premlčané a vznesenie námietky v konaní zo strany žalovaných len osvedčilo oslabenie vymoženía jeho práva, bez ohľadu na skutočnosť, že tak žalovaní urobili až po tom, čo odvolací súd vyššie citovaným zrušujúcim konaním zrušil rozsudok súdu prvej č. k. 15C/142/2014-185 zo dňa 20.06.2017 inštancie a vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v zmysle § 391 ods. 1 CSP.

18. S poukazom na odvolaciu argumentáciu žalobcu sa v ďalšom odvolací súd zaoberal otázkou, či hmotnoprávna námietka premlčania vznesená žalovanými 1/ a 2/ vyvoláva právne účinky aj vo vzťahu k žalovanej 3/.

19. Odvolací súd uvádza, že v danom prejednávacom prípade bolo preukázané a zároveň nesporné, že žalovaní 1/ a 2/ sú hlavnými dlžníkmi z úverovej zmluvy zo dňa 10.12.2007 s tým, že žalovaná 3/ má postavenie ručiteľa resp. vystupuje ako povinná osoba v rámci zabezpečenia záväzku žalovaných 1/, 2/ vzniknutého zo zmluvy o úvere zo dňa 10.12.2007, a to na základe dodatku č. 1 k predmetnej úverovej zmluve uzatvoreného dňa 18.12.2007, ktorý zároveň obsahuje jej ručiteľské vyhlásenie.

20. Inštitút ručenia sa vyznačuje dvoma základnými znakmi, a to akcesoritou a subsidiaritou. Z akcesority ručenia vyplýva, že záväzok ručiteľa je existenčne závislý od hlavného záväzku t. j. ak zanikne pohľadávka, ktorej splnenie ručiteľ zabezpečuje, zanikne tiež ručiteľský záväzok, a to práve ako prejav uvedenej akcesority. Subsidiarita ručiteľského záväzku znamená, že ručiteľ nie je zaviazaný vedľa hlavného dlžníka ako spoločný dlžník, ale je povinný uspokojiť pohľadávku veriteľa až vtedy, ak ju neuspokojí dlžník. Ručiteľ teda nie je dlžníkom primárnym, ale až sekundárnym s tým, že existencia ručiteľského záväzku v situácii, keď zabezpečovaná pohľadávka zanikla, je zásadne nemysliteľná. Ručiteľský záväzok predstavuje o vedľajší záväzok, t. j. taký, ktorý zároveň trvá popri hlavnom záväzku a je od hlavného záväzku závislý. Vedľajšie (akcesorické) záväzkové vzťahy sledujú osud hlavného záväzkového vzťahu a dôsledkom ich akcesorickej povahy je okrem iného aj to, že trvajú len za predpokladu platnosti hlavného záväzkového vzťahu.

21. Vzhľadom na to, že prostredníctvom inštitútu ručenia, ručiteľ berie na seba voči veriteľovi povinnosť, že pohľadávku uspokojí, ak ju neuspokojí dlžník, je prirodzené, že zákon mu priznáva obdobné obranné nástroje ako má dlžník. Tieto obranné nástroje ručiteľovi priznáva Občiansky zákonník v § 548 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ručiteľ môže proti veriteľovi uplatniť všetky námietky, ktoré by mal proti veriteľovi dlžník. Vyššie citované ustanovenie Občianskeho zákonníka tak chráni ručiteľa najmä voči ľahostajnému, poprípade nevedomelému správaniu dlžníka po dobu ručenia. Ide o ďalšie vyjadrenie akcesorickej povahy ručiteľského záväzku. Zmyslom tejto úpravy je tak právo ručiteľa uplatniť proti veriteľovi všetky námietky, ktoré by mal proti veriteľovi dlžník. Tieto námietky môže ručiteľ osobitne uplatniť voči veriteľovi v prípade, že ich neuplatní sám dlžník, ale rovnako tak i v prípade, že sa ich dlžník dovoľáva, ako už len nástroj určitej formy spoločnej obrany. V zásade tak obrana ručiteľa môže spočívať jednak v námietkach, ktoré môže ručiteľ uplatniť zo svojho ručiteľského vzťahu k veriteľovi, a jednak v námietkach vyplývajúcich z primárneho vzťahu dlžníka a ručiteľa.

22. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že námietka premlčania vznesená hlavným dlžníkom (žalovanými 1/ a 2/) by sa vzťahovala aj na ručiteľa, keďže ručiteľský záväzok je svojou povahou akcesorický a zdieľa osud hlavného záväzku s tým, že ale nie je vylúčené vznesenie námietky premlčania aj zo strany samotného ručiteľa už len ako nástroj určitej formy spoločnej obrany. Premlčanie práva veriteľa voči ručiteľovi možno konštatovať za situácie, kedy je úplne bez pochybnosti zistené premlčanie práva veriteľa proti dlžníkovi. Ak teda žalobca žalobou uplatnil svoj nárok voči žalovaným 1/ a 2/ a rovnako tak v tom istom konaní aj voči žalovanej 3/ v postavení ručiteľa, je zrejmé, že premlčanie hlavného záväzku ktorého sa na základe námietky úspešne domohli žalovaní 1 / 2/, vzťahovalo aj na žalovanú 3/, aj keď tá v konaní výslovne námietku premlčania nevzniesla (ako prípadnú spoločnú obranu). Uvedené vychádza z princípu akcesority vedľajšieho záväzku k hlavnému záväzku, a teda námietka premlčania vznesená hlavným dlžníkom spôsobujúca oslabenie primárneho záväzku zabezpečeného ručením bezpodmienečne vyvoláva účinky aj voči vedľajšiemu ručiteľskému záväzku, aj

bez toho že by ručiteľ výslovne taktiež vzniesol námietku premlčania ako nástroj určitej formy spoločnej obrany.

23. Aj napriek skutočnosti, že hlavný dlžník a ručiteľ v konaní netvoria nerozlučné spoločenstvo, kedy úkon jedného z nich zaväzuje druhého, rovnako tak nie sú ani solidárne zaviazanými dlžníkmi, avšak vznesenie námietky premlčania zo strany hlavného dlžníka a vzťahovanie jej účinkov aj vo vzťahu k ručiteľovi je potrebné nepochybne chápať cez premisu akcesority ručiteľského záväzku k hlavnému záväzku, predovšetkým ak k úspešnému dovolaniu sa premlčania došlo v spoločnom konaní, kedy na strane žalovaných vystupuje jednak hlavný dlžník a zároveň aj ručiteľ. Na základe uvedeného preto odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je nedôvodné a zároveň nie je spôsobilé privodiť zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je vo výroku vecne správne.

24. Záverom odvolací súd k odvolacím námietkam žalobcu zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvedené konštantne pripomína a odvolací súd sa s týmto v plnej miere stotožňuje, preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, IV. ÚS 112/05).

25. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, keď v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru o dôvodnosti zamietnutia žaloby žalobcu z dôvodu premlčania jeho nároku.

26. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešným žalovaným náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože im žiadne trovy nevznikli a ani si žiadne neuplatnili.

27. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).